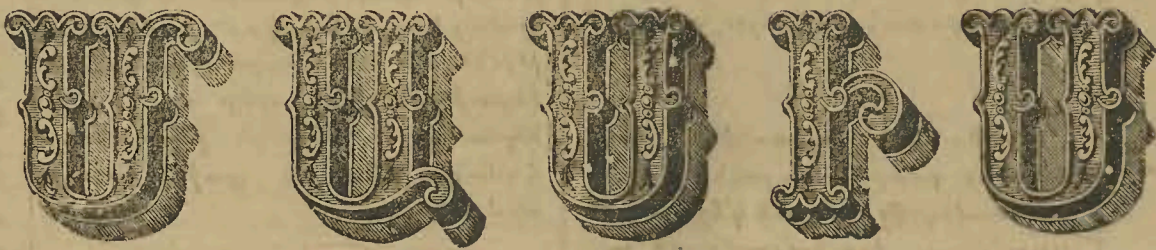


ՊԱՅՄԱՆՔ

Հարկան գին և Պոլսոյ հմր. 8 Մճ.
Գաւառաց 10 Մճ.
Կիւստան և Կ. Պոլսոյ 5 Մճ.
Գաւառաց 5 Մճ.
Ծանուցանում տուր մէկ տնկարի հա-
մար 3 զուրուշ, երկու տնկարի հա-
մար 2 զուրուշ, ուսելի տնկարներու
համար գաւառ տնկարի թիւն կըլ-
այ :

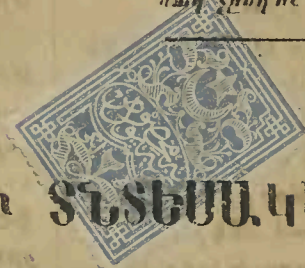


ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գալով յայտարարեալ ճանաչ-
ած արքայ թիւնն էր արքայ Է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ
կամ որ և ինչ գրուի ինչ թիւնն
— Տնօրէնին պիտի ուղղուի, ղալա-
թիս Ստանբուլ քաղաքի թիւն
188, Կորս թան, Ստանբուլ քաղաքի
հասկը :
Հարկու ծախքը չիմարտած էա-
մակ չընդ աւելիր :



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐՈՒՄԻ ԴԱՐԱՆ 7 ԳԵՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Անգղիոյ խորհրդարանին մէջ ա-
տենախօսական մեծ միջոցներ և
դան, թագուհւոյն մատուցուելու ու-
զերէին առթիւ կառավարութեան
աշխարհավարութիւնը խստիւ քննա-
դատեցաւ երկու ժողովոյ մէջ Լոր-
տերուն ժողովին մէջ Հնդկաստանի
նախարար Լորտ Բրանսֆորտը Լորտ
Սթրապլընի և Լորտ Պիքսֆորտի հետ
զհետեւ խօսք տուին : Այս վերջինը
գարծաղ յայտարարեց թէ Պէրլինի
գաղափարութեան կարեւոր մասերը
գործադրութիւն ստացան, մնաց-
եալը ալ հետզհետէ կը գործադրուի :
Կիւրուսի գրաւման դէմ գլխաւոր
կուսիներն ալ հերքեց ըսելով թէ
այս կողմն կարեւոր գիւրք մ'է, ուրկէ
Անգղիա իւր փոքր Ասիոյ նկատմամբ
ունեցած «գիտաւարութիւնները» պի-
տի կրնայ գործադրել : «Մեք հա-
ւաստի ենք, ըսաւ, որ Պէրլինի գաղ-
նադրութիւնը կատարելագոյն պիտի
գործադրուի : Բայց այդ գաղափարու-
թիւնն ալ ուրիշ ամեն գաղափարու-
թեանց պէս պայմանաւոր մ'որոշած
է իւր տրամադրութեանց գործադր-
ութեան համար : Պայմանաւորութեան
կէսը միայն լրացած է, և գաղափար-
ութեան բոլոր կարգադրութիւններ-
ը գործադրուելու վրայ են : Արդէն
մեծ արգելանքներ ձեռք բերուեցան
թուրքիոյ հետ մեր կնքած գաղափար-
ութիւնն և Կիւրուսի գրաւումէն
ամենակարեւոր և խիստ օգտակար ար-
դիւնք կ'ապաստմ' ոչ միայն մեր երկ-
րին, այլ և բոլոր աշխարհի համար :
Փոքր Ասիոյ մեծ վերածնութիւն կըս-
պաստմ' վստահութեամբ :

«Կիւրուսի գրաւման համար ինչ
որ ալ ըսուի այս ժողովոյ մէջ, ես
կրնամ հաւատարմութեւ յիշեալ կողմն
փոքր Ասիոյ վերանորոգման համար
խիստ հարկաւոր է մեզ : Ասկէց զատ
յիշեալ կողմն վերանորոգման մը պիտի լի-
նի մեզ : Մեր նաւատորմին համար
սքանչելի նաւահանգիստ մը պիտի
ունենանք, որ այն իշխող գիւրքը պիտի
տայ մեզ, առանց որոյ կարելի չէ մեր
յատակագիծերը գործադրել փոքր
Ասիոյ մէջ : Վերջապէս յիշեալ կող-
մն թագուհւոյն ամենակարեւոր և
ամենամեծ ազդեցութիւն ունեցող
ստացումներէն մին պիտի լինի : »

Բայց այս վիճարանութիւններէն
աւելի կարեւոր և նշանակութեան ար-
ժանի եղաւ Լորտ Հայֆաքսի առա-
ջարկած պարսաւանաց ըուէն, որ թէ-
պէտ մեծամասնութեամբ հերքու-
ցաւ, սակայն բաւական ապտակ մ'էր
ճախարարաց աշխարհավարութեան, և
կրնար զանազան տարակարծութիւններ
հաղթել Անգլիա :

Նըստանայ մէջ Անգլիական զինուոյ ա-
մենափոքր անյաջողութիւն մը պա-
տահէր : Անգլիական աւազակա-
մին ծախուց դէմ իսկ գիտողութիւն
ներ եղան : Լորտ Բրանսֆորտը նա-
խարարը ծանոյց թէ Հնդկաստանի
երկրորդ մէջ երկու միլիոն հարկւր
երեսուն և վեց հազար անգլիական
ոսկիի առաւել եկամուտ կայ, մինչ-
դեռ Անգլիական աւազակաւորներ
ներկայ տարուան ծախքը մէկ միլիոն
երկու հարիւր հազար ոսկի միայն կը
հաշուի : Նախորդ նախարար Լորտ
Տէրպի յայտարարեց թէ եղած պա-
տերազմական ծախքը տասն Անգլա-
նըստան կրնայ գնել :

Իսկ Անգլիական աւազակաւոր
ասպարէզէն նոր ու կարեւոր լուր մը
չկայ : Կը կարծուի որ Անգլիացիք
փոխար-ֆօթէլի կիւրծ ձեռք անցու-
նելէ ետեւ կրնան անարգել յառա-
ջանալ մինչև Գետալի մայրաքաղաքը :
Ռուսիոյ կողմէն Էմիլին օգնութիւն
զրկուելու զորոյններն յօգս կը ցնդին :
Շուրջ մի միլիոն Անգլիոյ նախարար-
աց ծանուցեր է թէ Ռուսաց դեռ-
պանը Գետալիէն մեկնել է : Շիր Ալի
խանին փախստեան և Գետալիի մէջ
ապստամբութեան լուրերն հաստա-
տութիւն գտած չեն երկիր, քանզի
վերջին հեռագրերը կըսէին թէ Էմի-
լը խաղաղութիւն կը հայցէ : Հաւա-
նական է որ Անգլիացիք այս խնդիրն
ընդունին, իրենց առաջարկութիւն-
ներն Էմիլին ընդունել տալով, և զայն
կերպիւ իմն Անգլիոյ հպատակութեան
ներքէն առնելով Անգլիացւոց գլխաւոր
պահանջներն են նախ Գետալիի և
ուրիշ քանի մը գլխաւոր քաղաքաց
մէջ գործակաւորներ կարգել, երկ-
րորդ՝ քանի մը կիւրծեր ևս գրաւել
Հնդկաստանի բնական սահմաններն
առաւել ամուր գիւրքի մէջ գնելու
համար :

Անգլիական լրագրի Հնդկաստա-
նի փոխարքային վերջնագրոյն Էմիլին
կողմէ արտած պատասխանը կը հը-
րատարակեն, որոյ մէջ Շիր Ալի խան
կը զիջանի Անգլիական դեսպան ըն-
դունիլ, եթէ միայն քանի կամ երե-
սուն մարդով երթայ : Այս պատաս-
խանն Ալի-Մէհմետի պատերազմէն
առաջ գրուած է : Էմիլին պաշտօնա-
տարն անոր նամակը մինչև Ալի-Մէհ-
մետ տարած էր, բայց տեսնելով որ
պատերազմն արդէն սկսած և Անգլի-
ացիք յաղթած են, ետ գարծեր է
Էմիլին հրամաններն ընդունելու հա-
մար : Շիր Ալի խան բարկացեր է պոչ-
տոնատարին այս ընթացքին վրայ, և
նորէն յուզարկեր է զայն՝ նամակն
Անգլիացւոց բանակը տանելու հա-
մար : Հնդկաստանի փոխարքայն այն
նամակը գոհացուցիչ չէ համարեր :

Արեւելեան խնդրոյն նկատմամբ
Անգլիոյ յարաբերութիւնները դա-

նազան զորոյններու առիթ կուտան :
Կըսուէր թէ Բ. Դրան հետ բանակ-
ցութիւններ կընէ նոր պայմանադր-
ութիւն մը կնքելու համար, բայց
լրագրերէն ոմանք յայտարարեցին թէ
այս բանակցութիւնը փոքր Ասիոյ բա-
րենորդմանց համար են : Այժմ դար-
մանալի լուր մը յառաջ կը նետուի :
Անգլիա Բ. Դրան 20 միլիոն ոսկիի
փոխառութիւնն երաշխաւորելու հա-
մար կառավարիչ եղեր որ իսկէնտէ-
րունի նաւահանգիստն իրեն արուի,
որպէս զի զայն Եփրատայ հովիտն եր-
կաթուղոյն գծին գլուխն ընէ : Ըստ
ուրիշ զրոյցի մը՝ Կիւրուսի վերջնագոյն
Անգլիոյ թողութիւնն համար ալ բա-
նակցութիւնը կը լինին : Բ. Դրան
Անգլիոյ հետ ըրած բանակցութիւն-
ներէն զատ ծրագրեր կը պատրաս-
տէր ըստ Պէրլինի գաղափարութեան՝
Եւրոպական թուրքիոյ գաւառաց մէջ
պէտք եղած բարենորոգմանց համար :
Ասոր վրայ Անգլիական դեսպանն Ա-
սիական թուրքիոյ համար խոստաց-
եալ բարենորոգումները պահանջեր
է ըստ յուսիս Կիւրուսի պայմանագրութեան :
Բայց այս բարենորոգմանց մասին Բ.
Դրան արամադրութիւններն անգա-
մարուծ եղանակով տական ծանր տաղ-
նապին պատճառաւ : Դրամի պակ-
սութիւնն իւր բոլոր գլխաւորութիւն-
ներն ի դերն կը հանէ : Միւս կողմէ
Կիւրուսի որ Ռուսիա պահանջումներ կը
հանէ, և պատերազմական տուգան-
քին մնացեալ մասը կարգադրելու ա-
ռաջարկութիւններ կը ներկայացնէ :
Ասոր համար Լոպանօֆ իշխանը կընդ-
դիմանայ երբ Բ. Դրան ծրագրած
փոխառութեան, առաքելութիւն թէ մին-
չեւ որ Ռուսիոյ պահանջը չվճարի,
տէրութեան եկամուտներէն կարելի
չէ գրաւ տալ ուրիշ փոխառութեան :
Ասոնք ամենը ծանր խնդիրներ են,
որք ներկայ վիճակին ամենաշրջով կը
պարան մը կուտան : Ռուսիա Այժմէ-
ֆանտի գաղափարութեան, Անգլիա
յուսիս Կիւրուսի պայմանագրութեան, Եւ-
րոպա ալ Պէրլինի գաղափարութեան
գործադրութիւնը կը պահանջեն :
Այս ամեն կնքութիւններ լուծելու
համար մեծ իմաստութիւն և նոյնչափ
ալ հայրենասիրական անձնորոշու-
թիւն հարկ է կըլուսանք որ երկուքն
ալ չեն պակսի Բ. Դրան նախարարաց
քով, և Լորտ Պիքսֆորտի ըրած
յուսակց կամ մանաւանդ վստահ յայ-
տարարութիւնները գործնականա-
պէս հաստատութիւն գտնելով թուր-
քիոյ ժողովուրդը շունչ առնուլ կըս-
կըսին :

Նիւ—Եւրոպէն եկած վերջին լու-
րերուն նայելով, վերջին աւուրց
սուրբերն (Մօրմոնները) այս օրերս
նորէն ուշադրութիւն հրաւիրել են
իրենց վրայ : Այլ լինի իւրեանք քա-
ղաքէն կը գրեն թէ Մօրմոն կանայք

Միթինի մը գումարեր են ի նպաստ
բազմակնութեան, և միաձայն յայտ-
ներ են թէ «իրենք բոլորով սրտիւ
կը հաւատան նախապետական ամուս-
նութեան սկզբանն, ինչպէս որ յայտ-
նուած է ի հնումն Ստանբուլ ժողո-
վրդեան, և եթէ հաւատարմու-
թեամբ պահուի, մարդոց երկար
կեանք, ուժ և փառք տալու կը նը-
պաստէ : »

Մօրմոն կանայք այս սկզբունքը
կընդունին իրեն «իրենց սուրբ կը-
րօնին ամենակարեւոր սկզբունքներէն
մին » և պահելու իրաւունք կը պա-
հանջեն : Մօրմոն կանայք այս յոյսը
պատասխան մ'է իւրեանց կառավար-
չին վերջին օրերս Ամերիկայի կառա-
վարութեան մատուցած մէկ տեղե-
կագրին, որով կառավարիչ օրինադ-
րել թէ բազմակնութիւնն աւելի բը-
նականցութեան ծագած ոճի մ'է
քան թէ ամուսնական արարողութե-
նէ : Այս առաջարկութիւնը բազմա-
կնութեան դէմ արդէն հաստատեալ
օրինաց բարեփոխութիւն մ'է, որով
հետեւ ներկայ օրէնքն իրաց ներկայ
վիճակին մէջ գլխաւորաւ կը գործադ-
րի, և այս պատճառաւ բազմակնու-
ղատեր ներկայացած են Միացեալ-
Նահանգաց բարձրագոյն ատենին :
Մօրմոն կը պնդեն թէ Միացեալ-
Նահանգաց սահմանադրութիւնն որ
և է կրօնից ազատ պաշտամունքը կա-
նոնադրելն արգելած լինելով, բազ-
մակնութիւնն ալ, որ կրօնական պար-
տականութիւն մ'է, պատժելու իրա-
ւունք տուած չէ կառավարութեան :
Սակայն կառավարութիւնն այս փա-
տը չընդունիր, որովհետեւ իւր կա-
նոնադրելու ուղովը ըզգաբային պայ-
մանադրութիւն մ'է և ոչ կրօնական
արարողութիւն : Այժմ ամեն մարդ-
բարձրագոյն ատենին վճռոյն կ'ողտանէ :

ՀԱՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փոքրիկ 18 դեկտ.
Երեսփոխանաց ժողովը նկատողութեան
տուա Օսմ. արքային ունեցող Անգլ-
իւրացւոց և Գաղղիացւոց մասնաւորութիւն
աղերսողներն, որ նախարարութեան և Կ.
Պոլսոյ դեսպանին գործակցութիւնը կը
խնդրէր :

Լահոր 18 դեկտ.
Անգլիացիք բոլոր կիւրծերուն տիրե-
ցին :
Ռուսիոյ զորավարը Խուրուսի բա-
նակեալը վերադարձաւ :
Չինացիք զօրք կը գումարեն Քաղա-
րի սահմանադրութիւնը :

Աթին 17 դեկտ.
Երեսփոխանաց ժողովը Պիքսֆորտի մէջ
եկամական գործոց և հասարակաց կըր-
թութեան նախարարութիւններուն ծախ-
քերն, ինչպէս նաեւ թվով տղամարդ վերցը-
նելու և կամուրջներ ու ճանապարհներ
լու համար 60 միլիոն տրաքիսի փոխա-
ռութեան առաջարկութիւնն ընդունեց :

Երկու օրէ՛ն Վեր թղթագրամին
դէնը սարսափելի կերպիւ իյնալով՝
հրապարակը մեծ շփոթուծեան մէջ
է ։ Այս տարօրինակ վիճակին պատ-
ճառ եղած է Մէհէնճըր լրագրին եր-
կուշարթի օրը առանձնէ կուրը թէ
եւմտական նախարարութիւնը թղթ-
թաղ րամը վերջնեօւ ծրագիր մը ներ-
կայացուցած լինելով, նախարարաց
խորհուրդը քննութեան նիւթ ըրել
է գալի ։

Յիշեալ ծրագիրը կառավարիկ է-
ղեր մէն մի հարիւրնոց թղթագրա-
մի փոխարէն 5 զոր սպի կանխիկ ,
15 զրոնոց գանձատուն , որ տէրու-
թենէն իրր դրամ տմբողջապէս ըն-
դունտի և հարիւրին 3 տոկոս բե-
րող 30 զրոնոց թուղթ մը :

Տէրութեան տոկոսաւոր և տն-
տեսութեան թուղթերուն արժէքն արդէն
յայտնի լինելով, մէկ հարիւրնոց
թղթադրամի փոխարէն 5 դրչ ոսկի
վճարելու առաջարկը բաւական էր
հրապարակը վեր 'ի վայր ընելու:
Վասն զի հարիւրնոց թղթադրամը
մէկ ոսկի յիսույի փոխարէն և նոյն
արժողութեամբ հանուած լինելով,
առաջարկելով 5 դրչ ոսկին՝ որ թըզ-
թադրամով 20 դրչ րոսկ է՝ առա-
ջարկելով 15 և 30 դրչի թուղթերուն
հետ 65 դրչ թղթադրամի իւր պատառ-
խանէն՝ յիսուն 350 դրչի հաշուով հե-
տև աւար թղթադրամին այժմեան
գնոյն մէկ հինգերորդն հազուի իւր
կողմին: Ասկէց ալ բնականաբար իւր
հետևի յիսույին հետզհետէ բարձրա-
ցումը, մինչև որ 5 դրչի ոսկին՝ և
հարիւրնոց թղթադրամին արժէք-
ներն իրարու համապատասխանեն:

Այսպիսի ամենաժանր հետևանք
յառաջ բերող ծրագրի մը մինչև իսկ
գոյությունն անհատապես կը թուի
մեզ, և ցաւալի է որ Մէհէնճըրի տը-
ւած վերոյիշեալ լուրին չարաշուք
ազդեցութիւնը կոտորող պաշտօնա-
կան հրատարակութիւն մը չտեսնը-
ւիր, որպէս զի թղթադրամին անկ-
ման առաջքն առնուի :

վեհ. Սուլթանը Հէսի մեծ դըքս
սուհի և Անդղիդի թագուհւոյն երկ-
րորդ դուստր Սլոյս իշխանուհւոյն
մահուան առթիւ ցաւակցութեան հե-
ռագիր մ'ուղղեց Անդղիդ թագուհ-
ւոյն Նա ալ հեռագրաւ պատասխա-
նելով Սլըր Լէյարտ երկու շաբթիւօրն
յիշեալ պատասխանը վեհ. Սուլթա-
նին ներկայացուց :

ՎԵՏ. Սուլթանն երրորդ ցարդն
Ինճիտիէ պատուանշան շնորհեց ար-
քունեաց երկրորդ ճարտարապետ
Պալիան Սիմօն պէյլին:

Պատերազմական դարձող նախա-
բար Ղազի Օսման վառան հերքչար-
թի օրը Սպարապետութեան առա-
ջին թարգման Մամիկոնեան Միքա-
յէլ էֆենդիին հետ գերազանդած այ-
դերու թիւն տուաւ զինպանաց :

Առե տրական գործոց և երկրա-
գործութեան նախարար Ճէվաէթ
փաշան երեքշաբթի օրը Կ. Պոլիս հա-
տու և Վեհ. Սուլթանին ներկայա-
նայէ ետեւ Բ. Դաւադ գնաց :

Կըտաւ թէ Ելու մտից նախարար-
լին հրամանաւ Կ. Պօլսոյ քաղաքա-
պետութեան սնտուկը կնքուեր է՝
հաշիւներուն մէջ ծանր տնկարգու-
թիւնը պատահած բնիկու պատճա-
րաւ :

Պատժութիւնն Լազոստանի նոր սահմանները դժեւու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն օգերուս դէշու թեան պատճառաւ իւր պաշտօնն առ այժմ դադարեցնելու հարկադրեցաւ :

Կովկասան փոխարքայ Միքայէլ ինք դուքսն յիշեալ յանձնաժողովին յամանցի անդամներն հրաւիրած ըլլալով, որ ձմեռը Տփլիս անցունեն, նոքա տը՛ Շէհսայ պէյ և Վէֆլի Էնիշեալ՝ Բ. Դռնէն հրահանդ խնդրեցին :

Երրորդն եկած հեռագիր մը կը
ժանուցանէ թէ Բանտային հեռագ-
րական ընկերութեան գործադատար
Լ. Անտէրըն անգղիացին քաղաքին
գործն ուղաննուեր է :

Արքունի նաւարանի փոխտէր-
կան շոք հնաւներէն մին Էրէյլէն ե-
լած ժամանակ Սէ ծովուն բերանը
խրեցաւ : Նաւածիւղ շոք հնաւներ զըր-
կուեցան ազատելու :

Թղթադրամիլին երկիր ղալի կերպիւ
անկման առաջն առնելու համար՝ ե-
րէկ ելմտական նախարարին անձամբ
ղալածիւ երթալով՝ մեծագումար
Թղթադրամ գնեց , որով լիւրային գէ-
նը 4024ն 375 դրչի իժաւ :

Ոտորկանում թիւներ իմանալով որ
18 հոգիէ բաղկացեալ չարագործաց
խումբ մը մը Գիշէն գաբուի կողմերը
որմ զբառն է, անցեալ Գիշէն կոխե-
լով 8 հոգին բռնեց. միւսներն ալ
միտաւելու ետեւէ է :

Այս գիշերուան զարհուրելի վո-
թորիկը բազմա մ'իլևսս Գործեց մայ-
րաքաղաքիս հարապիտին ծովեկրոյց
վրայ: Նաւամատոյցներ քայքայեցան,
բազմաթիւ հին տուներ և այլ շէն-
քեր վլան, և լսուածին նայելով՝ մեռ-
նոցներ իսկ եղած են:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՊՈԼԻՍ

է Ո Ն Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Է	
7 Դ եկաւ հինգ չարժի առաւօտ	
բացուեցաւ	12,28
կէս օրին	12,31
ԲՈՒՄԻՆԻ ԿՐԻՍՏՈՍԻ	Փր. 45
ԹՅԵՂԱԳՐԱՄ	Ժր. 379

Անդ զիցի վիճ. թաղաւ հւոյն դը-
տեր մահաւան առ ժիւ. Ս. Գրատրիարք
հայրը ցաւակցութեան գիր զրկեց
առ Անդ զիսկան դեպքան վահմ: Սըր
Լէյարտ:

ԲՆԵՐԿԼՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԼՆՆԵՐ ԹԷ Բ-
ԴՆՈՒՆԸ՝ Պ.Պատրիարք Հօր Ննդրանաց
Համեմատ՝ Ունեցւոց Համար Ընդ-
Հանուր ներողութիւն Հրատարակե-
լու մտադիր է :

Քաղ. ժողովին հրեքչաբ[թի օրը Ս.
Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ
գումարուելով՝ Երուսաղէմայ վանուց
պարտքին խնդրովն զբաղեցաւ :

Ս. Պատրիարք Հայրն ուսում և կրթութիւն ծառայելու ազնիւ նպատակով մայրաքաղաքին և գաւառաց մէջ կազմեալ ընկերութիւնները խըրախուսելու համար՝ առ համայն ազգայինս ուղղեալ ազդու և գեղեցիկ յորդորանաց շէնարեցեալն կոնդակ

մը հասնեց : Գաղափայտ ինք որ ազգեն իւր հայրենասէր Պատրիարքին ազգասիրական կոնդակը մեծ գոհութեամբ պիտի ընդունի, և չպիտի զլանայ իւր յօժարակամ օժանդակութիւնն այն ամեն րարենպատակ ընկերութիւններէն, որոյ ազգօգուտ նպատակն ու ջանքերն ընդհանուր համակրութեան և քաջամբարանաց արժանի են :

Մտաբանի կառավարէն առ Ս. Պոտ-
րիարք Կայրն եկած յառուի նամակ
վը Սոյ վանքին աւերեալ վիճակին
վրայ Ն. Սրբազնութեան ուշադրու-
թիւնը կը խնդրէ :

Ս. Պատրիարք Հայրն, ինչպէս
ասիկէջ առաջ աչքանիցս անդամ դը-
րած է, սորսցողական նամակ մը դը-
րեց կիւրիկից Ս. կաթողիկոսին, որպէս
զի տեղացող Սիւ երթմարդ՝ սոյն պատ-
մական վանքին նորոգման և մէջը
դանուած աղբային յիշատակարանաց
պահպանութեան հոգ տանի:

Արևիկան հերկոյ տաք նաղին
սկսիլէն 'ի վեր, մանաւանդ Հայաս-
տանի մէջ անցած զորավր անցիլդ և
մեր ազգայնոց կրած այնչափ տառա-
պանոց առջև Մայր Աթոռոյ Ս. Կա-
թողիկոսին ցոյց տաւ անզգայ ան-
տարբերութիւնն ինչպէս թուրքոյ՝
նոյնպէս Ռուսոյ ազգայնոց ալ մեծ
դժգոհութեան առիթ եղած է :

Տիփլիսի Մշակ օրաթերին նոյ. 16
Թուոյն մէջ հրատարակեալ նամակի
մը հետեւեալ տողերը կը հաստատուն
մեր բաժըր .

« Ժամանակ է որ տմեն տեղե-
րէ, Հայ հասարակութիւնները պատ-
գամաւորներ ուղարկեն Ս. Ալթոսը
վիճադատուն խնդրելու, որ նա վեր-
ջապէս հանդէս գայ և իր բոլոր ջան-
քը և ազդեցութիւնը՝ ի գործ դնէ
ազգը ահել ճգնաժամից վրկիլու,
գտնէ ամեն տեղերից մեռեալ թըղ-
թեր շատ են դնում, բայց դեռ վի-
ճադատուն չհասած քաւարանի տան-
ջանքին են մատնուում. ինչո՞ւ չը
պետք է կենդանի պատգամաւոր-
ներ դնեն և ազգի կամքը և զգայ-
մունքը սարգապէս յայտնեն և Պատ-
գամաւորութիւն ասացի, միտքս ե-
կաւ, որ վիճարանը դժուարամատ-
չելի է այցելուններին, սրովհետեւ նը-
բանք, որքան էլ կարեւոր գործ երոյ
գնացած լինեն, շատ անգամ սոխպ-
վում են, վիճադատի հիւանդու-
թեան պատճառով, 7-8 կամ տեղի
օրերով սպասել և ապա ընդունվել
կամ ոչ և Սյո էլ երևի Եմեր քոս.
Բողոքից է Ե. Ուրիշ ազգերի պե-
տերը և բաղմաթիւ ծեր ու տկար
մեծամեծները առողջադան, քաջա-
յան և իրանց երկու չհարկ պաշտ-
պանեցին, իսկ մեր մի հատ մեծը՝ տ-
մենայն Հայոց կաթողիկոսը՝ այս նեղ
ժամանակում միշտ հիւանդ է ու
հիւանդ. . . . »

«Գարձեալ ամբթ մեզ ի՞նչ կը լինի , որ Հայ ժողովուրդը միարանու թեամբ մտածէ և հնարներ գտնէ իր Հոգևոր Տիրութեան հետեւն պատճառը միանգամայն ոչնչացնելու , որ այնուհետեւ նա առողջ և ազատ գոյով , կարողանայ ամենքին ամեն ժամանակ ընդունել և ազգային կարօտութիւնները հոգալ »

ԹՂԹԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԴՐՈՅ
Կարին 16 նոյ. 1878
Խմբագրատեղւո Տէր .

Աւերորդ չեմ համարիր իմ ճանապարհ-
հորդական մի քանի տղաշորուկ ինններ
հատորից եւ Ջեր ընթերցողաց : Այն սիրան՝
որ չառ է լցուած , կուզէ միշտ զուրս
տալ :

Նոյեմբերի 2ին մեկնեցանք Սերաստի-
այնի և այսօր հասանք Վարին։ Ամեն
զիւղ որ կը հանգիւյկինք, արիւնէ ար-
տասուք կը լային։ Սերաստիայէն ելնելէ
յետոյ՝ մեր առաջին ինկան եղաւ Կէրէ
հայաբնակ զիւղն։ Դիւղացիներն երբ ի-
մացան թէ Կ. Պօլսեցի եմ և Կ. Պօլսէն
կը գամ, հաւաքուեցան իմ շուրջ և կը
հարցնէին թէ ինչ լուր եմ բերած, ինչ
եղաւ Հայերու գործը, դարձեալ գրեթէ
սկիտի միանք թէ վերջապէս ազատութիւն
կը տրուի մեզ։ Պատասխանեցինք ինչ որ
հարկ էր պատասխանել այդ հարցման
«Այ՛ մեր հաստիքութիւն հասած է, և կ-
անայնէին, ոյժ չէ մնացած որ զիմանանք
դեռ երեք շաբաթ չեղած որ զիւրեղ և
կան մեր եկեղեցին ալ կողոպտեցին, ինչ
կար չկար տարին. մինչև անգամ խորա-
նի վարագոյրն ալ կարեր տարեր էին.
տէր տիրական չկայ, ո՛ւմ յայտնեմք մեր
ցաւեր»։ Նոյցա պատմածին հարկ չմնաց,
ես անձամբ վերահասու եղայ թէ ինչ
տեսնելի է եղած այդ խեղճ բեղացի-
ներու զրութիւն։ Հարցանի բերդիւնե-
րնայն զիւրեր յանկարծ վրդովեցին մեր
բուն. զիւղին ոչխարներն յափշտակեր
կը տանէին, զիւղացիներն յաջողեցան ա-
զատել ոչխարներն, գողերն ալ յաջողե-
ցան լեռներէն վեր փախչել և ազատել
բերանայ անձեր։ Եւ կը հրաժարիմ պը-
տըտած զիւրերուս գառն նկարագրու-
թիւնը Զեյ հաղորդելէ, զի փորձով գի-
տեմ թէ՛ տղադրական աղատութիւնը
Թուրքիոյ մէջ դեռ այն աստիճանի չէ հա-
սած որ մեր հիւանդ ազգի բոլոր վեր-
բերել ցոյց տալք իւրեանց զգուերն երե-
ւոյթներով . . . Բաւ է տակ որ մեր
բնաստանդեմական երգերու մէջ պաշտուած
Մայր—Հայաստանի մարմինն փոխախ-
շտանքնայն (բանկրէն) է երթարկուած, և անշուշտ
կը փոխ կոչնչանայ ամբողջ մարմինն եթէ
չխուլթամք ազգու դարմաններ տանիլ։
Մարդ որչափ ալ անտարբեր լինի Հայ
ազգի վիճակին, այդ խեղճ զիւղացիե-
րու պատանդները լրած ժամանակ ան-
հնազան էր չլուրսէ և չտարբերուի ազ-
գապարտան կրակով։ Այդ կրակ կը վա-
ռէր մեր սիրտ երբ Թէքէ և Տուրու-
ճուն թուրքաբնակ զիւղերու մէջ բաւա-
կան ներութիւններ կրելէ յետոյ անհի-
րենկալ զիւղացիներէն, գէպի Նըղիւս
զիւղին ինկան եղող Կարմիր հայաբնակ
զիւղէն հասանք։ Հայ զիւղացւոց կեղտոտ
մանկիկներն հրեշտակ կերեւէին ինձ երբ
Հայ ընտանիքի մէջ Հայ զիւղացիներէ
շրջապատուած Հայու վիշտերը կը պատ-
մէին ինձ։ Եւ թոյրովին զգածուած, չէի
քաջուեր համարելէ՛ այդ կեղտոտ Հայ
մանկիկները երբ կը մտածէի թէ՛ այս խեղ-
ճան Հայ անուան տաղալիս զոհերն են,
որք այժմ կը մեծնան, և կը պատրաստուին
դառն հարստահարութիւններ կրել իրենց
ծնողաց նման. կ'զգածուէի՝ երբ կը յի-
շէի որ թուրքաբնակ զիւղերէ անցած
ժամանակ այդպիսի մանուկներ նախա-
տելով կը պուստին մեր ետեմէն «կեղալու-
ր տրի կեղալու» . . . մինչ սորա մեր շուրջ
բոլորած կը պատուէին զմեզ։

Երգիչայել վարժարաններն նախանձե-
լի վիճակի մէջ էին առ այժմ. բայց ու-
րախ սրտով կը փութում յայտնել որ մեր
այն տեղ դառնում օրեր մի Ռուսմա-
կան խորհուրդ. կադմուած էր որ կաշխա-
տի բարեկարգել վարժարաններն և Կ.
Պոլսէն դասատուներ լերելու տալ : Զորս
թաղային վարժարաններէն մին կեդրո-
նական ուսումնարան պիտի լինի և մը-
նացածներն ընտելարան և նախակրթա-
րան : Այդ չորս վարժարանաց համար
տարեկան 90 հազար դր ծախք որոշուած
է . կէտը պիտի հողացուի թաղային սըն-
տուկներէն , կէտն ալ կ'որոշու արգելարան
ներէն թոյալ սասանակով :

Ներկայացնեմք Երզրում պատերազմի աղետներու տխուր հետքերը տեսանք: Շատ զիւղեր այժմ աւերակ դարձած, շատ խոտեր քանդուած են: Կարսի կոտորածին յետոյ փախչող և Երզնայ ապաստանող զօրքերու թողած հետքերն են դրքս: Դեռ 7 ժամ մնացած Մամախաթուն զիւլին որ Ներկայից և Կարնոյ ճիւղ մէջ տեղ կը գտնուի, ճանապարհորդաց սովորական իջևանն եղող մի մեծ հարկ քարուղիք արեւ և փայտեան վանքեր էին որ տարբան . . . : Այդ տեղ

որ Ձիվիճէ խան կը կոչուի, Տարազ գիւղին տակ է, ուր այն գիւղեր թնդանօթաւ միգ և միտա որ զորքեր եկած լցուած էին, այնպէս որ ճանապարհորդաց համար տեղ չկար: Կամ էր նաև Ձափուլի գիւղը, զոր վախտապահ զորքերն աւերակ են դարձուցած: Ստիպուեցանք այն գիւղեր քննաւոր քանդուած խանին աւերակաց մէջ . . . :

Երեք չորս հազարի չափ զորք գընացած են Տէրաբի վրայ, բայց գեւ մի նշանուոր բան չէ կատարուած:

Երկնայէն երեւել յետոյ՝ չորս օր այլազգի զիւղեր թափառեցանք և հինգերորդ օրն հասանք Ըլընա Հայաբնակ գիւղն որ կարիւնէն 5 ժամու չափ հեռի է: Մի քանի օր էր որ Հայերէն խօսակցութիւն չէի լսած, Հայու հետ չէի տեսնուած. հետեւապէս մեծ ուրախութիւն գգացի երբ Հայ գիւղացիներու մէջը տայ գիւղնոցա կոպիտ խօսակցութիւն և կոչու հընչումն քաղցր կը թուէին իմ ախանջի: Հայն կարծես թէ աւելի կը սիրուի, աւելի ցանկութիւն կը լինի իւր տեսութիւն երբ զուտ ալ Հայ լինիս և Հայ ազգէն հեռի մնացած:

Այս նամակս ուղղեցի համառօտել և վերջացնել, զի այժմ մտայ կարին և թըլթաւորն ալ կը մեկնի, եթէ ոչ երկար կը լինէր՝ եթէ ուղեի՝ Երկնայի գիւղերին նկատմամբ երկար տեղեկութիւններ տալ Ձեզ: Բազմաթիւ վանքեր կան քանդուած այժմ ոյց առջւեջն Հայ ուղևորն անցած ժամանակ արտասուբով կը թըլթէ հողերն և հառաչելով կանցնի կերթալ: Այդ ըզգացում ունեցած է և ստորագրող ուղևորն և շարունակած է իւր ճանապարհ, կրկնելով մի ժողովրդական բանաստեղծի հետեւեալ խօսքերն:

« Անի, Անի, իմ ջան (2) Անի,
« Քանդուիդ ոտնը քանդուի,
« Քեզ որ ազգը չի պահեց,
« Մէկ սուգ անողն ինչ անի: »

Մ. Փոքրեւոյն

Մանչէսթըրէն հետեւ եալ նամակը գրուած է մեզ հրատարակելու խրնդականօք:

Մի ՔԱՆԻ ԽՕՍԻ

Պ. Մ. Ձերադէպ արտաքին վերայ յեւրոպայ

Յաւօք արտի կարգացել պատուական Լրագիր թերթին 822րդ և 825րդ թիւերուն մէջ մի քանի զիտողութիւնք ի մասին Պ. Ձերադէպ՝ Հայկական խնդրոյն մէջ ունեցած պաշտօնին: Երկուստեք թիւն չունիմ վիճարանել այստեղ՝ Լրագիր խմբագրին Հայկական խնդրոյն վերայ ըրած ընդհանուր արտաբանութեան ճշգրտութեանը կամ անճշգրտութեանը վերայ, որովհետեւ ժամանակը սխալ ցուցնէ ամեն բան . . . : Բայց քանի որ նոյն զիտողութեանց մէջ Պ. Ձերադէպ անձնական պատուոյն զէմ խօսուած և զինքն իրեն բազմախնդիր և չափախնդիր մի անձ ներկայացուած է, պարտաւորութիւն է ինձ, ճշմարտութեան սիրոյն համար, այսպիսի ամբաստանութեանց զէմ բողբոքել և հետեւեալ զիտողութիւններն ընել իրեն հաստատութիւն բողբոքիս:

Նախ՝ Պ. Ձերադէպ ինքնիրով սոյն այս պաշտօնը յանձն առած չէր, հապա Հայկական խնդիրն յարուցանող Ազգապետը՝ մի քանի բանիւրուն խաչեմ և գործունէայ ուսումնասիրաներէ քանակաւոր ընտրած էին (որոցմէ մին Պ. Ձերադէպ էր) . ինքը ինչու Եւրոպայ երթալու զիտաւորութիւն յայտնած չէր մէկու մը, և եթէ այսպիսի վախճաք ևս ունեցած լինէր, չեմ կարծեր որ յանցանք էր իրեն. — ինչ և է, այս քանտիտաներէն ոմանք այլ և այլ պատճառներով, զորս աւելորդ կը համարիմ այս տեղ յիշելը, յանձնաւոր չեղան այս քարտուղարութեանը մարգմանութեան պաշտօնն ընդունել. բայց երբ Պ. Ձերադէպ առաջարկուեցաւ, ինքն ի սէր ազգին այսպիսի ծանր պաշտօնի մը յանձնաւոր:

- (1) Խ. Արտուկեանցի «Պարագ վախտի խաղախի» . Տպգր. Տիւրքիս:
- (2) Ձան, կը նշանակէ հողի: Կովկասի Հայերն այնպէս կը հնչեն այդ բառն, որ այժմ կը հնչեն Կ. Պոսեցի և Փոքր-Ասիացի Հայերը եթէ գրուած լինէր «ձան»:

Եղաւ. — և այս պաշտօնն յանձն առնել լռիկ հետեւեալ զոհողութիւններն պարտաւորեցաւ ընել:

1. Իւր վարձարեւտական պաշտօնէն հրաժարեցաւ:

2. Միեւնոյն ժամանակներն իրեն առաջարկեալ Ձմեռնիոյ Ազգային վարձարանաց վերտաւարութեան պաշտօնը չընդունեց:

3. Իւր բաւական տարիներէ ի վեր աւելցուցած գումարն իւր ընտանեաց յանձնեց մեկնելու ժամանակն:

Ահա՛ այս զոհողութիւններն անձնուրբար ընելով՝ ինչ կրցաւ չափիլ իւր անձնականին համար, բայց ի՛նչ և այլ ամբաստանութիւններէ:

Գանք իւր գործունէութեան Եւրոպական արքունեաց քով, որոյ ախանաւտեւ վկայ էր Երթմեան Հայրիկն. — Այս Պ. Ձերադէպ որ Պոլսէն դուրս գեւ ոտք կուտած չէր, Հուլիս ժամանելէն երկու ժամ ետքը կարող կը լինէր Խաղախ արտաքին գործոց պաշտանեայէն ունիւղբութիւն ընդունել Հայրիկին համար և պատուով իրենց դատն լսել տալ: Երբ Փարիզ կը հասնին՝ նոյնպէս յոյժ գիւրգիւթեամբ, կարճ միջոցի մէջ, չնորհիւ Պ. Ձերադէպ խաղախութեան, Պարսկաստան արտաքին գործոց պաշտանէն պատուով և սիրով ընդունելութիւն գտնել կը յաջողին: Իսկ Անգլիոյ մէջ, ո՞ր ընկերութեան մէջ որ մտաւ Պ. Ձերադէպ՝ միշտ իւր վերայ գովեստներ լսուեցան, և ո՞ր երեւելի անձին հետ որ տեսնուեցան՝ անուշտ Հայկ. խնդրոյն նկատմամբ, Պ. Ձերադէպ իրեն պարտաւորաւոր զովստան ընդունեց արժանաւորութեամբ:

Արդարեւ Պ. Ձերադէպ այս պաշտօնին ընտրութիւնն, թէ՛ ազգին և թէ՛ զինքն ընտրութիւնն պատիւ էր և է: Իսկ իւր արամբանութեամբ ի խորհրդածութիւն ներն ու լուրջ մտածումները իրեն պատիւ բերին ու կը բերեն:

Կը խնդրեմք լրագրի Մեծ. խմբագրէն որ այնչափ խաղախ չսօսի այսպիսի անձանց վերայ. քան զի եթէ Հայ ազգն մի քանի բանիւրուն, ազգապետ, զիտուն և խաչեմ երկտասարդներ ունի, անոնց մէջ մին ալ Պ. Ձերադէպ է:

Յուսալով որ Լրագրի խմբագիրն կը բարեհաճի, ապագային մէջ, անարժան անձերու հետ՝ արժանաւորներն ևս չնախատել և անոնց սիրով չցուցնել, կը վերջացնեմ յօդուածս:

23 Նոյ. 1878

Մանչէսթըր

Կ Ի Թ Լ Օ Մ Թ Է Լ Լ

ՈՂԵՐԳՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԻՆԳ ԱՐԱՐՍ

Թարգմանեաց Գաղղիերէնէ

Մ. Ա. Կէ-Լապէտ

Անդամ քարտուղարաց զիւանին արտաքին գործոց պաշտօնատան որ ի Բ. Դուռն

Երկրէր Գերմանացի հաշակաւոր հեղինակին ընտիր գործերէն մին և զող սոյն ողբերգութիւնը մէկ հինգնոց թղթագրամի կը վաճառուի Վ. Յ. Մարգարեանի գրատունը Մէրճան չարը թիւ 57 և ամեն գրապաճառաց քով:

ՆՈՒՐ ԿԱՂԱՆԻ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ

Բազմապէս 16 պատկերազարդ երեսներէ, որոց չորսը տղայոց վերաբերեալ խաղախիկներ են: Խաղախիկներէն մին՝ որ տեսնակ տեսակ ծաղկեր ունի, պէտք է գիշեր ատեն ճըրագի լոյսին զէմ բռնել և ստուերը ճերմակ պատի վրայ ցուցունել, նոյն յետայն ուղի պիտի տեսնուի Գիտուս Փրկչի պատկեր մը պատին վրայ գըրոշմուած:

Կը գտնուի Սուլթան Համամ Ա. շըր Էֆենտի խանի գէմ թիւ 4 Նշան Կ. Պէրպէրեանի (հեղինակին) վերադարձունը, և նոյն փողոց թիւ 14 Ձարգարեան գործարանը և բոլոր գըրապաճառաց քով:

Լ Ս Ա Ր Ա Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԱՐՍՈՐԱՆԻ

Եղեմ—Գարու

Խմբագրութեամբ

Յաւաճիկայ կիւրակէ օր գեկաւ. 40. ժամ 7 ին յիշեալ վարձարանին մէջ պիտի առնեալստէ մեր ազգային զրազ էտներէն Մեծ. Աւագիւղէֆ. Լուսինեան հետեւեալ կարն որ նիւթին վերայ:

«Պէրլինի Երանտագովն վերջը ինչ ենք, և ինչ ըլլալ կուզենք: Եւ ինչ պէս պիտի կրնանք ըլլալ այնպէս, ինչպէս որ կուզենք ու պիտի ուզենք ըլլալու:»

Կը խնդրուի Ձեր Մեծապատուութեանէն որ ի գիտութիւն յաւաճադիմասէր ազգայնոց և ի խրախոյս երկուսեւ ուսանողաց բարեհաճիք Ձեր պատուական թերթի միջոցաւ հրատարակել:

Անձկանօք ողբունելով զՁեզ՝
7 դեկտ. 1878 խաղախ
Եղեմ—Գարու Հայեմ Վ. Դեմաթեմ

Ի Լ Ա Ն

Տարբեր ասքերիկէ իչիւն լուրու մի օրու պաշտան օրու նաճադ օրան եւ թմիչ պին գանթար պիւրինի նիւթապիւղ մատեն քեօմիւրիւնին թարիս գարարնտան ի թիպարէն պէհէր մահ օթուդ պէշ պին գանթարը Թօքիւնէ իւքէթսինտէ վէ օրատու վարօր վէ սեֆինէտէն մափունտեալ իլէ մափունտեալ թմիչ օրու նաճադ վէ էս մանը մագպուդ սէնէտէրիւնին վիւրուտի իլէ մաւաթիւթը իւր խիւթ մընտա Օսմանիլ իրաւը երկ զրուշ հիսապը իլէ Նանը աղիւ իտարէսի մարիֆէթի իլէ հեման Նիլադիլէ խաղիւնէսինտէ վերիլմէք շարթը վէ չէ. րալիլթը սայրիէի միւթէն վիլէսիլէ պէհէր գանթարը եւտի զրուշա թարիպի էօհտէսինտէ օրուպ, քանտենի էվիլէ րոյ միլին տօգուլունճու ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ միւնտքատար պիլ իճրա գարարը գաթիսի վերիլմէճէյինտէ, ի թմալընա թարիպ օրան. րարն եւ վիլմէք քիւրտէ սաթի եւտիտէ Տարը Շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի վէ սաթի ռէքիլտէն սօնրա կէլէնէրի գաղուլ օրունմաեադը իլան օրուտար:

6 քեանունի էվիլէ 1878

Պապը Սէրասքէրի

Լիւզու մի օրան իկիրմի պին գըլէ մըգտարը ինկիլիզ բիրինճի նու մաւէսինտէ պիլ գըրգըր վէ թաշիլ վէ քիւֆիլ վէ Նեմիլ օրուպ վէ տէֆաթէն Համալիլէ անպարընա թմիլմէ օրունապ մէտարիֆի նագլիլ վէ գանթարիլէսի միւթէտհիւտինէ այիտ օրուպ վէ էսմանը մէթալիք օրարագ մագպուդ սէնէտինին վիւրուտինտէ ի թա իտիլմէք շարթը վէ չէրայիլմէ մալիւմէի սայրիէսի իլէ իճրա օրունտ միւնտքատար պէհէր գըլէսի երկ սէքիլ բարատա թարիպի էօհտէսինտէ օրուտուլունտան վէ իչուլ քեանունի էվիլէին տօգուլունտա օստա գարարը գաթիսի վերիլմէճէյինտէ, նօգաանը իլէ թմայէ թարիպ օրան թիւճարըն վագթը մէքքիւրտէն էվիլէ Էվգաթը Հիւմայուն խաղիւնէսի գօմիսիոնուտ կէլմէլէրի:

6 քեանունի էվիլէ 1878

Պապը Սէրասքէրի

Նիլադիլէ Նանը աղիլ իտարէսի իչիւն թեօհէն լիւզու մէք օրիւնէն իւրի երկ պին քիլէ կէրէք սէրթ վէ կէրէք ևս մէք պուլտայըն թարիլ

գարարնտան ի թիպարէն պէհէր մահ էլիլ պին քիլէսի թեօհէն իլէ պէշ մահաա ճիւլէսինտէ արգասը պրնմագ վէ իւճրէթի թեօհէսի վէրիլէճէք մագպուդ սէնէտէրիւնին վիւրուտի իլէ մաւաթիւթը իւր խիւթ մընտա Օսմանիլ իրաւը երկ զրուշ հիսապը իլէ Նանը աղիլ իտարէսի մարիֆէթի իլէ հեման Նիլադիլէ խաղիւնէսինտէ վերիլմէք շարթը վէ չէրայիլմէ սայրիլէսիլէ թեօհէն օրունաճագ պուլտայան սէրթ պուլտայըն պէհէր քիլէսինտէ իւճրէթի թմալէսիլէսի իւլ պուլաք վէ եւտմաշաք պուլտայըն իւճրէթի թմալէսիլէսի իւր պուլաշուք գըլա թարիպի էօհտէսինտէ օրուպ քեանունի էվիլէ րումինին օն պիւրինճի րաղար իրթիւսի կիւնիւ միւնտքատար պիլ իճրա քարարը գաթիսի վերիլմէճէյինտէ, պէր վէլէսի մահարէր թմալէսի թարիպ օրունաքըն եւ վիլմէք մէքքիւրտէ սաթի եւտիտէ Տարը Շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի:

6 քեանունի էվիլէ 1878

Պապը Սէրասքէրի

Նիլադիլէ Նանը աղիլ իտարէսի տէֆիլմէլէրի իլէ անպարնտա մէվէճուա օրուպ էվիլէճէ ֆիւրուլթ իտիլէն տէօրթ երկ պին գըլէ քեքէկտէն մատաա պուլ քէրէ տալիլ պաշաքաա ֆիւրուլթ օրունաճագ օրան տէօրթ երկ պին գըլէսինտէ պէշ երկ պին գըլէսինտէ գատար քէքէկին թարիլ գարարնտան ի թիպարէն եւ վիլմէք օն պէշք պին գըլէսի չուլալարը միւթէտհիւտ թարաֆընտան կէլմէլէրիլ զալըրմագ վէ էսմանը երկիւք գայիլմէ երկ զրուշու նիլադիլէ խաղիւնէսինտէ բէլինտա սուրէթիլէսինտէ էվիլմէք վերիլմէք պաւտէմա գալըրմագ իւլըն միւլայիլտէսի պիլ իճրա պէհէր գըլէսի եւթմիլ պէշ պուլաք բարաեա թարիպի էօհտէսինտէ օրուպ, քեանունի էվիլէլը րումինին եւտինճի բէլէլէսիլիլ կիւնիւ միւլայիլտէսի պիլ իճրա գաթարը գաթիսի վերիլմէճէյինտէ, իչ թիւրաքնա թարիպ օրունաքըն եւ վիլմէք քիւրտէ սաթի եւտիտէ Տարը Շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի:

3 քեանունի էվիլէ 1878

Պապը Սէրասքէրի

Յէսիսինտէ ամիլէ իչիւն միւլապաւտա օրունաճագ էվիլմէք իլան օրունան օթուդ եւտի պին պէշ երկ գըլէ երգանիլ զըրըմըն մէլէլ եաթալընն երկալա: Ելիլ գըլէսի պիւրինճի նումէրօ վէ իկիրմի գըլէսի իւլինճի նումէրօ վէ իկիրմի գըլէսի իւլինճի նումէրօ օրարագ մէվէճուա նումունէլէրինէ մըթապըլ օրարագ թմիլմէք վէ թարիլ գարարնտան ի թիպարէն չէհիլ իւլ պին երկ երիմի պէշ գըլէսինտէ հէր օն պէշ կիւնտէ պիւր տէֆա Նըաֆը ֆէսիւնէնէ թեմալիլմէ օրունապ օն իւր մահաա աղաքալընմագ վէ բէսիլ կէօմիլէք իլէ ֆէսիւնէնէ թմիլմէք գատար քեաֆիլմէք մէտարիֆի միւթէտհիւտինէ այիտ օրուպ վէ էսմանը մագպուդ սէնէտէրիլն տայրէի ասքերիլէնէ վիւրուտի կիւնիւնտէն ի թիպարէն օն կիւն միւրուրինտէ երկիւք ալթուն երկ գըլէ հիսապիլէ Նիլադիլէ խաղիլնէսինտէ վերիլմէք շարթը վէ չէրալիլթը սայրիլէսիլէ պէհէր գըլէսի 40 զըլա թարիպի էօհտէսինտէ օրուպ, քեանունի էվիլէլը րումինին եւտինճի բէլէլէսիլիլ կիւնիւ միւնտքատար իճրա իտիլմէճէյինտէ, ի թարաքնա թարիպ օրունաքըն եւ վիլմէք մէքքիւրտէ սաթի եւտիտէ Տարը Շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի:

3 քեանունի էվիլէ 1878

Պապը Սէրասքէրի

